

ସୁଂଦରକାଂଡ଼ଂ

ରାମାୟ ଶାଶ୍ୱତସୁବିଷ୍ଣୁତଷ୍ଟଗୁଣାୟ
ସର୍ବେଶ୍ୱରାୟ ବଲ୍ଲଭୀର୍ଯ୍ୟମହାଶିବାୟ ।
ନଦ୍ୱା ଲିଲଫାୟିଷ୍ଟୁରଣିବମୁପ୍ପାତ
ନିଷ୍ଠାତ୍ୟ ଡ଼ ଗିରିବରଂ ପବନସ୍ୟ ସୁନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୧॥

ରୁକ୍ଷୋଭ ବାରିଧିରନ୍ତୁପ୍ରୟୟୌ ଚ ଶୀଘ୍ରଂ
ଯାଦୋଗଣୈଃ ସହ ତଦୀୟବଲାଇକୃଷ୍ଣଃ ।
ବୃକ୍ଷାଶ୍ଚ ପର୍ବତଗତାଃ ପବନେନ ପୂର୍ବଂ
କ୍ଷିପ୍ତୋଃଶିବେ ଗିରିରୁଦାଗମଦସ୍ୟ ହେତୋଃ ॥ ୨॥

ଶୈଲୋ ହରସ୍ୟ ଗିରିପକ୍ଷବିନାଶକାଲେ
କ୍ଷିପ୍ତୋଃଶିବେ ସ ମରୁତୋର୍ବରିତାମ୍ପକ୍ଷଃ ।
ହୈମୋ ଗିରିଃ ପବନଜସ୍ୟ ତୁ ବିକ୍ରମାର୍ଥ-
ମୁଭିଦ୍ୟ ବାରିଧିମର୍ପଦନେକସାନ୍ତୁଃ ॥ ୩॥

ନୈବାତୁ ବିକ୍ରମଶମୈକ୍ଷଦବିଶ୍ରମୋଃସୌ
ନିଃସୀମୟୌରୁଷବଲସ୍ୟ କୁତଃ ଶ୍ରମୋଃସ୍ୟ ।
ଆକ୍ଳିଷ୍ୟ ପର୍ବତବରଂ ସ ଦଦଶି ଗଚ୍ଛନ୍
ଦେବୈଷ୍ଠ ନାଗଜନନୀଂ ପ୍ରହିତାଂ ବରେଣ ॥ ୪॥

ଜିଞ୍ଜାସୁଭିର୍ନିଜବଲଂ ତବ ଭକ୍ଷମେତୁ
ଯଦ୍ୟତ୍ତୁମିଚ୍ଛସି ତଦିତ୍ୟମରୋଦିତାୟାଃ ।
ଆସ୍ୟଂ ପ୍ରବିଶ୍ୟ ସପଦି ପ୍ରବିନିଃସୃତୋଃସ୍ନାତୁ
ଦେବାନନନ୍ଦୟଦୁତ ସ୍ୱକମେଷୁ ରକ୍ଷନ୍ ॥ ୫॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସୁରପ୍ରଣୟିତାଂ ବଲମସ୍ୟ ଚୋଗ୍ରଂ
ଦେବାଃ ପ୍ରତୁଷ୍ଟୁରୁରମ୍ଭଂ ସୁମନୋଃଭିବୃଷ୍ଟ୍ୟା ।
ତୈରାଦୃତଃ ପୁନରସୌ ବିୟତୈବ ଗଚ୍ଛନ୍
ଛାୟାଗ୍ରହଂ ପ୍ରତିଦଦଶି ଚ ସିଂହକାଶ୍ୟମ୍ ॥ ୬॥

ଲଙ୍କାବନାୟ ସକଲସ୍ୟ ଚ ନିଗ୍ରହେଃସ୍ୟାଃ
ସାମର୍ଥ୍ୟମପ୍ରତିହତଂ ପ୍ରଦଦୌ ବିଧାତା ।
ଛାୟାମବାକ୍ଷିପଦସୌ ପବନାମ୍ପକ୍ଷସ୍ୟ
ସୋଃସ୍ୟାଃ ଶରୀରମନ୍ତୁବିଶ୍ୟ ବିଭେଦ ଚାଶୁ ॥ ୭॥

ସୁଂଦରକାଂଡ଼ଂ

ନିଃସୀମମାତୃବଲମିତ୍ୟସୁଦର୍ଶୟାନୋ
ହଢ଼େବ ତାମପି ବିଧାତୃବରାଭିଗୁପ୍ତାମ୍ ।
ଲମ୍ବେ ସ ଲମ୍ବଶିଖରେ ନିପପାତ ଲଙ୍କା-
ପ୍ରାକାରରୂପକଗିରାଥ ଚ ସଞ୍ଚକୋଚେ ॥ ୮॥

ଭୃତ୍ସା ବିତାଲସମିତୋ ନିଶି ତାଂ ପୁରୀଂ ଚ
ପ୍ରାପ୍ତ୍ୟନ୍ ଦଦର୍ଶ ନିଜରୂପବତୀଂ ସ ଲଙ୍କାମ୍ ।
ରୁଦ୍ଧୋଽନୟାଃଽଶ୍ଚଥ ବିଜିତ୍ୟ ଚ ତାଂ ସ୍ୱମୁଷ୍ଟି-
ପିଷ୍ଟାଂ ତୟାନୁମତ ଏବ ବିବେଶ ଲଙ୍କାମ୍ ॥ ୯॥

ମାର୍ଗମାଣୋ ବହିଷ୍କାନ୍ତଃ ସୋଽଶୋକବନିକାତଲେ ।
ଦଦର୍ଶ ଶିଂଶପାବୃକ୍ଷମୁଲକ୍ଷିତରମାକୃତିମ୍ ॥ ୧୦॥

ନରଲୋକବିତମ୍ବସ୍ୟ ଜାନନ୍ ରାମସ୍ୟ ହୃଦ୍ଭୃତମ୍ ।
ତସ୍ୟ ଚେଷ୍ଟାନୁସାରେଣ କୃତ୍ୱା ଚେଷ୍ଟାଶ୍ଚ ସଂଭବମ୍ ॥ ୧୧॥

ତାଦୃକ୍ଷ୍ଟ୍ୱାସମେତାୟା ଅଜ୍ଞୁଲୀୟମଦାଉତଃ ।
ସୀତାୟା ଯାନି ଚୈବାସନ୍ନାକୃତେଷ୍ଟାନି ସର୍ବଶଃ ॥ ୧୨॥

ଭୃକ୍ଷଣାନି ଦ୍ୱିଧା ଭୃତ୍ସା ତାନେ୍ୟବାସନ୍ ତଥୈବ ଚ ।
ଅଥ ଚୂଡ଼ାମଣିଂ ଦିବ୍ୟଂ ଦାତୁଂ ରାମାୟ ସା ଦଦୌ ॥ ୧୩॥

ଯଦ୍ୟପେ୍ୟତନ୍ ପଶ୍ୟନ୍ତି ନିଶାଚରଗଣାସ୍ତୁ ତେ ।
ଦୁ୍ୟଲୋକଚାରିଣଃ ସର୍ବେ ପଶ୍ୟନ୍ତୃ୍ୟକ୍ଷୟ ଏବ ଚ ॥ ୧୪॥

ତେଷାଂ ବିତମ୍ବନାୟୈବ ଦୈତ୍ୟାନାଂ ବଞ୍ଚନାୟ ଚ ।
ପଶ୍ୟତାଂ କଲିମୁଖ୍ୟାନାଂ ବିତମ୍ବୋଽୟଂ କୃତୋ ଭବେତ୍ ॥ ୧୫॥

କୃତ୍ୱା କାର୍ଯ୍ୟମିଦଂ ସର୍ବଂ ବିଶଙ୍କଃ ପବନାମ୍ଭଃ ।
ଆତ୍ମାବିଷ୍ଠରଣେ ଚିତ୍ତଂ ଚକ୍ରେ ମତିମତାଂ ବରଃ ॥ ୧୬॥

ଅଥ ବନମଗ୍ନଂ ତଦ୍ରାବଣସ୍ୟାବଲମ୍ବ୍ୟ
କ୍ଷିତିରୁହମିମମେକଂ ବର୍ଜୟିତ୍ୱାଽଽଶୁ ବୀରଃ ।

ସୁଂଦରକାଂଡ଼ଂ

ରଜନିଚରବିନାଶଂ କାଂକ୍ଷମାଶୋଂତିବେଲଂ
ମୁହୁରତିରବନାଦୀ ଚୋରଣଂ ଚାରୁରୋହ || ୧୭||

ଅଥାଶୃଣୋଦ୍‌ଶାନନଃ କପୀନ୍ଦ୍ରଚେଷ୍ଟିତଂ ପରମ୍ ।
ଦିଦେଶ କିଙ୍କରାନ୍ ବହୁନ୍ କପିର୍ନିଗୃହ୍ୟତାମିତି || ୧୮||

ସମସ୍ତଶୋ ବିମୃତ୍ୟବୋ ବରାଦ୍‌ରସ୍ୟ କିଙ୍କରାଃ ।
ସମାସଦକ୍ଳହାବଲଂ ସୁରାକ୍ରରାମ୍‌ନୋଂଜ୍ଞଜମ୍ || ୧୯||

ଅଶୀତିକୋଟିଯୁଥପଂ ପୁରଃସରାଷ୍ଟକାୟୁତମ୍ ।
ଅନେକହେତିସଙ୍କୁଲଂ କପୀନ୍ଦ୍ରମାଣ୍ଡୁଶୋହଲମ୍ || ୨୦||

ସମାବୃତସ୍ତଥାଂଂୟୈଃ ସ ଚାତିତଶ୍ଚ ଚୈତ୍ତୁଶମ୍ ।
ଚକାର ଚାନ୍ ସମସ୍ତଶସ୍ତଲପ୍ରହାରଚୂର୍ଣ୍ଣିତାନ୍ || ୨୧||

ପୁନଶ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରିପୁତ୍ରକାନ୍ ସ ରାବଣପ୍ରଚୋଦିତାନ୍ ।
ମମର୍ଦ୍ଦ ସପ୍ତପର୍ବତପ୍ରଭାନ୍ ବରାଭିରକ୍ଷିତାନ୍ || ୨୨||

ବଲାଗ୍ରଗାମିନସ୍ତଥା ସ ଶର୍ବବାକ୍‌ସୁଗର୍ବିତାନ୍ ।
ନିହତ୍ୟ ସର୍ବରକ୍ଷସାଂ ତୃତୀୟଭାଗମକ୍ଷିଣୋତ୍ || ୨୩||

ଅନୈପମଂ ହରେର୍ବଲଂ ନିଶମ୍ୟ ରାକ୍ଷସାଧିପଃ ।
କୁମାରମକ୍ଷମାମ୍‌ନଃ ସମଂ ସୁତଂ ନ୍ୟଯୋଜୟତ୍ || ୨୪||

ସ ସର୍ବଲୋକସାକ୍ଷିଣଃ ସୁତଂ ଶରୈର୍ବର୍ଷ ହ ।
ଶିତୈର୍ବରାସ୍ତମନ୍ତ୍ରିତୈର୍ନ ଚୈନମଭ୍ୟଚାଲୟତ୍ || ୨୫||

ସ ମଣ୍ଡମଧ୍ୟଗାସୁତଂ ସମୀକ୍ଷ୍ୟ ରାବଣୋପମମ୍ ।
ତୃତୀୟ ଏଷ ଭାଂଶକୋ ବଲସ୍ୟ ହୀତ୍ୟଚିନ୍ତୟତ୍ || ୨୬||

ନିଧାର୍ଯ୍ୟ ଏବ ରାବଣୋ ରାଘବସ୍ୟ ନାନ୍ୟଥା ।
ଯୁଧୀନ୍ଦ୍ରଜିହ୍ଵୟା ହତୋ ନ ଚାସ୍ୟ ଶକ୍ତିରୀକ୍ଷ୍ୟତେ || ୨୭||

ଅତସ୍ତୟୋଃ ସମୋ ମୟା ତୃତୀୟ ଏଷ ହନ୍ୟତେ ।

ସୁଂଦରକାଂଡ଼ଂ

ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ଚୈବମାଶୁ ଡ଼ଂ ପଦୋଃ ପ୍ରଗୃହ୍ୟ ପୁପଲୁବେ || ୨୮||

ସ ଚକ୍ରଭ୍ରମାତୁରଂ ବିଧାୟ ରାବଣାତ୍ମଜମ୍ |
ଅପୋଥୟଭରାତଲେ କ୍ଷଣେନ ମାରୁତୀତନୁଃ || ୨୯||

ବିରୁଣିତେ ଧରାତଲେ ନିଜେ ସୁତେ ସ ରାବଣଃ |
ନିଶମ୍ୟ ଶୋକତାପିତସ୍ତଦଗ୍ରଜଂ ସମାଦିଶତ୍ || ୩୦||

ଅଥେନ୍ଦ୍ରଜିହ୍ଵାଶରୈର୍ବରାସ୍ତସମ୍ପ୍ରୟୋଜିତୈଃ |
ତତଶ୍ଚ ବାନରୋତ୍ତମଂ ନ ଚାଶକଦ୍ଵିଚାଲନେ || ୩୧||

ଅଥାସ୍ତମୁତ୍ତମଂ ବିଧେର୍ମୁମୋଚ ସର୍ବଦୁଃସହମ୍ |
ସ ତେନ ତାଡ଼ିତୋ ହରିର୍ବ୍ୟତିକ୍ରମନ୍ନିରାକୁଲଃ || ୩୨||

ମୟା ବରା ବିଲଘିତା ହ୍ୟନେକଶଃ ସ୍ଵୟମଭୁବଃ |
ସ ମାନନୀୟ ଏବ ମେ ତତୋଃତ୍ର ମାନୟାମ୍ୟହମ୍ || ୩୩||

ଇମେ ଚ କୁର୍ମୁରତ୍ର କିଂ ପ୍ରହୁଷ୍ଟରକ୍ଷସାଂ ଗଣାଃ |
ଇତୀହ ଲକ୍ଷ୍ୟମେବ ମେ ସ ରାବଣଶ୍ଚ ଦୃଶ୍ୟତେ || ୩୪||

ଇଦଂ ସମୀକ୍ଷ୍ୟ ବଦ୍ଧବତ୍ ସ୍ଥିତଂ କପୀନ୍ଦ୍ରମାଶୁ ତେ |
ବବନ୍ଧୁରନ୍ୟପାଶକୈର୍ଜଗାମ ଚାସ୍ତମସ୍ୟ ତତ୍ || ୩୫||

ଅଥ ପ୍ରଗୃହ୍ୟ ଡ଼ଂ କପିଂ ସମୀପମାନୟଂଶ୍ଚ ତେ |
ନିଶାଚରେଶ୍ଵରସ୍ୟ ଡ଼ଂ ସ ପୃଷ୍ଠବାଂଶ୍ଚ ରାବଣଃ || ୩୬||

କପେ କୁତୋଃସି କସ୍ୟ ବା କିମର୍ଥମୀଦୃଶଂ କୃତମ୍ |
ଇତୀରିତଃ ସ ଚାବଦତ୍ ପ୍ରଣମ୍ୟ ରାମମୀଶ୍ଵରମ୍ || ୩୭||

ଅବେହି ଦୃତମାଗତଂ ଦୁରନ୍ତବିକ୍ରମସ୍ୟ ମାମ୍ |
ରଘୁଭ୍ରମସ୍ୟ ମାରୁତିଂ କୁଲକ୍ଷୟେ ତବେଶ୍ଵରମ୍ || ୩୮||

ନ ଚେତ୍ ପ୍ରଦାସ୍ୟସି ହିରନ୍ ରଘୁଭ୍ରମପ୍ରିୟାଂ ତଦା |
ସପୁତ୍ରମିତ୍ରବାନ୍ଧବୋ ବିନାଶମାଶୁ ଯାସ୍ୟସି || ୩୯||

ସୁଂଦରକାଂଡ଼଼

ନ ରାମବାଣୀଧାରଣେ କ୍ଷମାଃ ସୁରେଶ୍ୱରା ଅପି |
ବିରିଞ୍ଚିଶର୍ବପୁର୍ବକାଃ କିମ୍ନୁ ଦ୍ୱ୍ୟମଲ୍ଲୁସାରକଃ || ୪୦||

ପ୍ରକୋପିତସ୍ୟ ତସ୍ୟ କଃ ପୁରଃ କ୍ଷିତୌ କ୍ଷମୋ ଭବେତ୍ |
ସୁରାସୁରୋରଗାଦିକେ ଜଗତ୍ୟଚିତ୍ର୍ୟକର୍ମଣଃ || ୪୧||

ଇତୀରିତେ ବଧୋଦ୍ୟତଂ ନ୍ୟବାରୟଦ୍ୱିଭୀଷଣଃ |
ସ ପୁଞ୍ଜଦାହକର୍ମଣେ ନ୍ୟଯୋଜୟଦ୍ୱିଶାଚରାନ୍ || ୪୨||

ଅଥାସ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରସଞ୍ଚୟୈଃ ପିଧାୟ ପୁଞ୍ଜମଗ୍ନୟେ |
ଦଦୁର୍ଦ୍ଦଦାହ ନାସ୍ୟ ତନ୍ନୁରୁସ୍ତଶୋ ହୁତାଶନଃ || ୪୩||

ମମର୍ଷ ସର୍ବଚେଷ୍ଟିତଂ ସ ରକ୍ଷସାଂ ନିରାମୟଃ |
ବଲୋଞ୍ଜତଶ୍ଚ କୌତୁକାତ୍ ପ୍ରଦଗ୍ଧ୍ୟୁମେବ ତାଂ ପୁରୀମ୍ || ୪୪||

ଦଦାହ ତାଶ୍ୱିଲୀଂ ପୁରୀଂ ସ୍ୱପୁଞ୍ଜଗେନ ବହ୍ନିନା |
କୃତିସ୍ତୁ ବିଶ୍ୱକର୍ମଣୋଽପ୍ୟଦହ୍ୟତାସ୍ୟ ତେଜସା || ୪୫||

ସୁବର୍ଣ୍ଣରତ୍ନକାରିତାଂ ସ ରାକ୍ଷସୋଭୟୈଃ ସହ |
ପ୍ରଦହ୍ୟ ସର୍ବଣଃ ପୁରୀଂ ମୁଦାଦ୍ୱିତୋ ଜଗର୍ଜ ବୈ || ୪୬||

ସ ରାବଣଂ ସପୁତ୍ରକଂ ତୃଣୋପମଂ ବିଧାୟ ବୈ |
ତଯୋଃ ପ୍ରପଶ୍ୟତୋଃ ପୁରୀଂ ବିଧାୟ ଭସ୍ମସାଦ୍ୟୟୌ || ୪୭||

ବିଲଘ୍ୟ ଚାର୍ଣବଂ ପୁନଃ ସ୍ୱଜାତିଭିଃ ପ୍ରପୂଜିତଃ |
ପ୍ରଭକ୍ଷ୍ୟ ବାନରେଶିତୁର୍ମଧୁ ପ୍ରଭୁଂ ସମେଧିବାନ୍ || ୪୮||

ରାମଂ ସୁରେଶ୍ୱରମଗଣ୍ୟଗୁଣାଭିରାମଂ
ସମ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ସର୍ବକପିବୀରବରୈଃ ସମେତଃ |
ଚୂଡ଼ାମଣିଂ ପବନଜଃ ପଦଯୋର୍ନିଧାୟ
ସର୍ବାଙ୍ଗକୈଃ ପ୍ରଶଠିମସ୍ୟ ଚକାର ଭକ୍ତ୍ୟା || ୪୯||

ରାମୋଽପି ନାନ୍ୟଦନ୍ତୁଦାତୁମ୍ବୁଷ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟମ୍-

ସୁନ୍ଦରକାଂଡ଼଼

ଅତ୍ୟନ୍ତଭକ୍ତିଭରିତସ୍ୟ ବିଲକ୍ଷ୍ୟ କିଞ୍ଚିତ୍ ।
ସ୍ଵାମ୍ଭ୍ରଦାନମଧୁକଂ ପବନାମ୍ଭ୍ରଦସ୍ୟ
କୁର୍ବନ୍ ସମାଶ୍ଵିଷଦମ୍ଭ୍ରଂ ପରମାଭିହୁଷ୍ଠଃ ॥ ୫୦॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦାନନ୍ତତୀର୍ଥୀୟମହାଭାରତତାପ୍ତର୍ଯ୍ୟନିର୍ଣ୍ଣୟେ ରାମଚରିତେ
ହନୁମତ୍ପୁତିୟାନଂ ସୁନ୍ଦରକାଣ୍ଡକଥାନ୍ତର୍ଣ୍ଣୟଃ ॥